Energiayhteisö-sopimuksen muuttaminen

Neuvotteleva virkamies
Maria Kekki
Energiaosasto
23.2.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Tausta

- Energiayhteisö on kansainvälinen energia-alan järjestö, jonka osapuolina on kuusi Balkanin alueen maata, Ukraina, Moldova, Georgia sekä Euroopan komissio. Järjestön tarkoituksena on edistää eurooppalaista energiamarkkinaa ja laajentaa EU:n energian sisämarkkinalainsäädäntöä sen naapuruusalueille. Järjestö on perustettu 2005.
- Tavoitteena on luoda vakaa sääntely- ja markkinajärjestelmä, joka kykenee houkuttelemaan investointeja kaasuverkkoihin, sähköntuotantoon ja siirto- ja jakeluverkkoihin.
- Lisäksi Energiayhteisön tavoitteena on muun muassa toimitusvarmuuden, energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen sekä yhtenäisellä sääntelyalueella energiakaupan ehtojen asettaminen ja kilpailun kehittäminen.

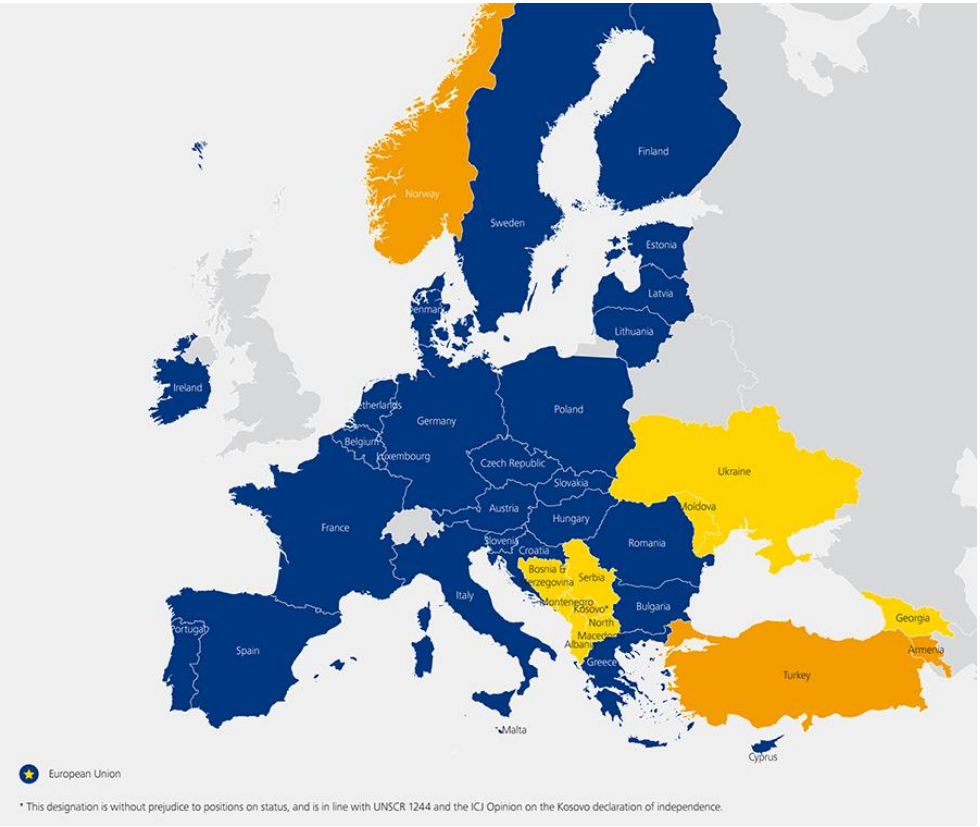

Sopimuksen muuttaminen

- Euroopan unionin neuvosto on 10.10.2016 antamillaan kahdella päätöksellä sekä 26.11.2018 antamallaan päätöksellä valtuuttanut komission neuvottelemaan Energiayhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta.
- Aiemmin laadittu E-kirjeet E 104/2017 vp ja E 58/2019 vp.
- Komissio on neuvotellut Energiayhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta sopimusosapuolten kanssa. Neuvotteluita on käyty useita kierroksia, usean vuoden ajan. Jäsenvaltioiden tarkempia kantoja komissio on konsultoinut neuvoston energiatyöryhmässä.
- Sopimuksen muuttamisella luodaan sopimukseen sellainen oikeusperusta, joka mahdollistaa velvoitteiden ja oikeuksien noudattamisen Euroopan unionin ja sopimusosapuolten välillä. Sopimuksella luodaan nk. vastavuoroisuusmekanismi, joka mahdollista EU-säännösten osalta, että ne ovat velvoittavia unionin ja sopimusosapuolten välillä. Uudistetussa sopimuksessa määrätään myös rangaistusmaksuista ja menettelystä niiden määräämiseksi.

Sopimusneuvottelut

- Sopimusuudistuksen kärkinä ovat yhdenmukaisuus Pariisin sopimuksen kanssa ja markkinoiden parempi yhdistäminen yhteisten velvoitteiden kautta eli nk.vastavuoroisuusmekanismi.
- Sopimusteksti ei ole vielä valmis, mutta edistystä on tapahtunut ja komissio on arvioinut seuraavassa ministerikokouksessa uuden sopimuksen olevan olemassa, joka marras-joulukuussa 2021 Serbiassa.
- Useat Balkanin alueen maat pitävät sanktiomääräytymismetodia epäreiluna.
- Energiayhteisösopimuksen toimeenpanossa on ollut haasteita erityisesti Bosnia-Hertsegovinalla, Ukrainalla ja Serbialla.
- Tarjolla on tukea hiiliteollisuusalueille, teknistä apua sekä valmisteilla oleva uusi Länsi-Balkanin EU-tukiohjelma.

Vaikutukset Suomeen

- Sopimus on luonteeltaan unionisopimus ja se kuuluu kokonaisuudessaan EU:n toimivaltaan.
- Suomi ei ole Energiayhteisö-sopimuksen osapuoli eikä uudistetulla sopimuksella ole suoria vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön.
- Sopimusmuutoksella ei arvioida olemaan taloudellisia vaikutuksia Suomelle.

Valtioneuvoston kanta

- Muutetulla sopimuksella edistetään eurooppalaista energiamarkkinaa ja laajennetaan EU:n energian sisämarkkinalainsäädäntöä sen naapuruusalueille aikaisempaa paremmin.
- Valtioneuvosto pitää hyvänä, että sopimuksen muuttamisella luodaan sopimukseen sellainen oikeusperusta, joka mahdollistaa velvoitteiden ja oikeuksien noudattamisen Euroopan unionin ja sopimusosapuolten välillä.
- On hyvä, että sopimuksella luodaan nk. vastavuoroisuusmekanismi, joka mahdollistaa EU-säännösten osalta, että ne ovat velvoittavia unionin ja sopimusosapuolten välillä.
- Uudistetussa sopimuksessa määrättäviä rangaistusmaksuista ja menettelystä niiden määräämiseksi pidetään myös tervetulleina.

Kiitos

Lisätietoja:

Maria.kekki@tem.fi